

MURASZOMBAT ÉS VIDÉKE

társadalmi és közgazdasági hetilap

A „Vendvidéki Magyar Közművelődési Egyesület” hivatalos közlönye.

== Megjelenik minden vasárnap. ==

ELŐFIZETESI ÁR:

Egész évre 3 frt, félre 1 frt 50 kr, egyes szám 10 kr.
Előfizetési pénzek és reklámújságok Ujházi Miksa könyvnyomdájába küldendők.

Felolvasó szerkesztő: **Dr. KHÁL ELEG.**
Társ-szerkesztő: **WILFINGER KÁROLY.**
Kiadó: A Vendvidéki Magyar Közművelődési Egyesület.

Kéziratok, levelek s egyéb szerkesztésügyi közlemények a lap szerkesztésébe küldendők.

Hirdetési díj: 4 hasábol petitsor egyszeri hirdetésnél 10 kr, többszöri hirdetésnél soronként 6 kr. Bélyegdíj 30 kr. Nyilvter petitsora 25 kr.

A nemzeti nyelv.

Közi: Gerlits Sándor.

A nemzeti élet itere a nemzeti nyelv, mely épp ugy megkívánja az ápolást és nevelést, mint a gyermek. Az is él, fejlődik, virágzik; de hanyatlásnak is indulhat, sőt ki is halhat, ha nem ápolják.

Nagyon fontos dolog a nyelvre azon körülmény, hogy kik ápolják. Ha csak a köznép beszéli, ugy nem fejlődhetik; kell, hogy fogalomkörét művelt egyének fejleszték. Hálás érzéssel emelkedik e téren lelünk a lehányatott idők során vissza a Pázmányok-, Vitézek-, Bakacsok-, Révayak-, Kazincziak-, Bugátok- és Széchenyiekhez, akik oly igazi honfiai lánggal buzgókodtak a nemzeti nyelv felvirágoztatásán.

Elődeink a mohácsi vészig nem sok gondot fordítottak a nemzeti nyelv művelésére; ekkor azonban a végromlástól való félelem erősítette a nyelvhez való ragaszkodást. A 17. században megint a latin nyelv kapott lábra, ugyannyira, hogy már az uri hölgyek is csak ezen a nyelven társalogtak; a 18. század közepén meg éppen végenyészet tenyegette nyelvünket, mert a belvillongások- és háborukban kimerült a nemzet s idegen elemek kerekedtek felül; főuraink a német és francia divatnak hődotak, a köznevelés pedig ellátinosodott.

II. Józsefet is ezen közöny indíthatta azon véleményre, hogy a magyar nyelv hivatalos használatra nem elég hajlékony s így adhatta ki németesítő rendeletét. A nemzet azonban felismerte idejében a nyelvért fenyegető veszélyt és mulasztását igyekezett helyrehozni. Felébredt a nemzeti szellem s a jelen század elején országszerzte nagy buzgalommal fogtak hozzá nyelvünk művelése és terjesztéséhez. Ez utóbbi hazafias tevékenységet tünteti fel az alábbi vármegyei végzés is, melyet egész terjedelmében közölnünk most aktuális, mert a magyar-nyelvi bizottság, élén lángbuzgalmu alispánunkkal, éppen most utazza be vármegyénk németajku vidékeit, megvizsgálándó, hogy a magyar nyelv az iskolákban, hazafias érzelmu tanítóinknak apostoli buzgókodásai folytán, mennyi tért hódított. Más-különbön beszéljenek e kelkes sorok azon magasztos hazafiságról, mely Vasvármegye fenkölt vezetőit mindenkor áthatotta:

„Vasvármegye Végzése.”

Az 1825-dik esztendei Április 10-én tartott közönséges gyűlés jegyzőkönyvének 695. számú végzése következtében, jársbéli szolga bíró urak a magyar nyelvnek, a német, a horvát, és Vandalus helyiségekben minő előmenetellel való gyakorlásáról az ő tudósításait beadván, azok felvétel

és azok következtésében teendő rendelések iránt adandó javallat végett, Dienes Ferencz tábla bíró urnak elő-ülése alatt, ezenel kinevezett, s Ajkay Pál tábla-, Gömbös János, Kocsóczy Ferencz, Békásy Imre, Szita János főszolgabíró, Szegedy Sándor jegyző, Szluha Márton, Söhár József, al-szolga bíró, és Bitniz Lajos philosphiai, s magyar nyelvbeli professor urakból álló választmányunk kiadatnak, ezen választmánytól a tudósítás még ezen gyűlés alatt bevértván.

Többnyire pedig, minthogy Darázs Lajos alszolgabíró urnak beadott tudósításból Kugler János, Lődösi plébános urnak, a magyar nyelv oktatásában és gyarapításában való különös szorgalma kitetszene, s ezen szorgalmát, a karok és rendek, valamint hogy örömmel és épülve értették, úgy meglegedésöket e részben el nem titkolhatják, amit is, midőn ezenel nyilván kijelentenek, egyetemben Darázs Lajos alszolgabíró urnak meghagyatik, hogy a karok és rendeknek ezen meglegedésöket nevezett plébános urnak kifejezni el ne mulassza.

Ami pedig Söhár József alszolgabíró urnak azon jelentését, hogy a Tótságban a magyar nyelvre a gyermekek Catholikusok részéről való iskolákban mind eddig azért nem tanítanak, mivel plébános urak a többi

A „Muraszombat és Vidéke” tárczája.

Az Unió emlékezete.

(Május 30-ikán, 1898.)

Magyarok, gyertek ünnepeljünk!
Szörjünk két kézzel áldást és virágot
E napra, melyen ismét egybefortt
A két országos nemzet, a magyar.
Most ötven éve!
Tavasz-idő volt akkor is, de szebb;
Mert nemesak a föld volt virágos,
Oh nemesak a rózsafa ága,
— A honfi-szívek milliói is.
Tavasz-idő volt akkor is, de más.
Viselőlt a század
Nagy, nagy napokkal,
Édes, borzongós sejtellemmel.
Lent hadi lobogók
Próbálgatták már ifju szárnyukat,
S a hadak utján odafent,
Megmozdult Csaba népe. —
... Ilyen időben volt a kézfogásunk.
Nem kézfogás! Két fél csillag bolyongott
Halaványuló fényvel a magasban,
Ezek találtak együvé megint,
Hogy soha többé szét ne váljanak!
... Oh legyen áldott emlékü örökké,
Kik lobogó, újjonó szívekkel
Állottak ottan, e szent frigykötésnél!
Hol van az a nemzet imádság,

Mely méltóképp' mondhatná el irántuk
Az unokák hálás érzéseit!
Hol van az a nemzet imádság,
Mely csak hozzád méltó lehetne,
Hajnali pacsirtája,
Jövőbe érő vihar madara
Az Uniónak:
Petőfi!
Oh én vitéz vezérem,
Dicső táboromok.
A te halálod az Isten pecsétje
Az Unión.
Azért jöttél meghalni ugye-e hozzánk,
Hogy a nagy Alföld rezgő dőlábujját
Tűzd fel elomló koszoru gyanánt
Az Unió menyasszony homlokára?!
Virágosabb a rét azóta
A segesvári sikon;
S megnőttek itt a bérczek, völgyek,
Mióta Erdély
A te usgy szíved pantheonja lett.

... Emlékeztetik,
A haló poruk is
Örökké legyen áldott!
Mert hamarossan előjvének
A „nagyszerű napok”.
A frigykötést—örjas tűzpróbaképpen.—
Éjszakadáds, földindulás követte.
Fél Európa dőlt az Unióra,
S megálta a tűzpróbát embertől ez!
A rádobbott követ
Ménykövel tudta visszaszobni.

S az egyesült haza egére,
Szép hivatogó szára,
Mind visszajöttek, hazaszálltak
A régen bolygó csillagok.
Letűnt dicsőségünk csillagai.
... Tudjátok-e,
Mi volt ez a hivatogó szó?
„Rajta magyar,
Előre székely!”
Hajh, sokszor fogják visszaverni még,
— Tudom én, tudom én, —
Az előjvendő századok,
A messze kéklő bérczek,
Azt a dicsőségben fogamzott
Édes szálló ígét:
Rajta magyar,
Előre székely!
S mindannyszor majd felragyog
Erdély hegykoszoruja rá,
És gyönyörűség rezeg át
A Duna-Tisza széles rónaságán...
S az Uniót mindannyszor megáldják!!

Szabolcska Mihály.

Gyermek-majális.

A „Muraszombat és Vidéke” eredeti tárczája.

A táncz a zenével és az énekléssel együtt az emberiség legrégibb szórakozása. Még nem fedezték fel talán a „nervus choreust”, vagyis azt az ideget az agyvelőben, a mely az öröm érzetének nyilvánulásakor a terhet különböző rángatózásokra

között magukat azzal mentik, hogy e részben ők a méltóságos megyebeli Püspök urtól még semmi utasítást nem vettek, — illeti: minékutána a méltóságos megyebeli Püspök ur a karokat és rendeket az ezen beadott kinyilatkoztatásában arról, hogy a Vármegyének rendelkezését, valamint e részben a Vármegyétől megkeresett, a lelki pásztoroknak nyomban tudokra adta, s az azon rendelkezés fogantatását nékik meghagyta, ezenel bizonyossá tenné, s azon plébános urakat, kik magukat a rendelkezés nem vételével mentik, bejelenteni kívánja, jelentő szolgabíró urnak meghagyatik, hogy azokat Ő Méltóságos megyebeli Püspök ur kívánságához képest, névszerint bejelenteni el ne mulassza.

(Vége következik.)

Mikép szoktathatók a gyermekek az engedelmessegre?

Felolvasott a muraszombati római kath. tanítói körgyűlés alkalmával Pereston.

Nem kezdem felolvasásomat jelölve, hanem egy bibliai igazsággal, melyet mindégynökünk tanult melyet mindégynökünk tud, hogy legfőbb Urunk Jézus Krisztus szülővel Názáretben élt és nekik engedelmeskedett. Ezzel édes Údvözítők, mint gyermek a legszebb példát mutatta a kis nemzedéknek. — Csináljunk egy nagy ugrást s pillantunk be egy kisse a mai korba; vizsgáljuk meg, vajon mennyire követi a kis nemzedék, — érte alatta tisztán az iskolás gyermekeket, — az isteni példát mely egyik eszköze a keresztény tökéletességnek, feltétele a nevelés sikerültségének, mely első a gyermekektől követelt eredmények.

Ha éjnek idején nézzük a folyamat, mely habjaival szép lassan, sötétet tovább hópömpöl; időnként meg-megcsillámlik egy-egy vízsepecske; de rögtön eltűnik, mintegy megcsalva bennünket; ugy a mai kis nemzedék közt is feltűnik olykor-olykor egy-egy példánya az engedelmeseknek, de ez is olyan, mint a rövidéletű mulékony hatású sugár; az ár magával sodorja, az örvény magába temeti. — De a borult égen mégis van szivárvány s a szűk pusztán mégis van egy zöldelő fa, egy virágzó lomb; s ez kedves kollégám a mi reményünk, a mi kitartásunk és törekvésünk arra, hogy ez áldatlan betegségből a kis nemzedék lehetőséggel vigyáztunk, a megromlott körtől távol tartassuk s engedelmessegre szoktassuk, hogy a kereszt-

*) E cikk kizárólag kath. irányú ugyan, de ettől eltekintve általános érdeke, miért is közölődnek találtak. Szerk.

és mozgásokra kényszeríti, a minők kezdetlegesebb alakban az állatoknál is feltalálhatók, annyi azonban kétségtelen, hogy ez összefüggés az öröm és mozgás közt megvan. Szomorúságban senkinek sincs kedve ugrálni. Azok a halott tánczok is, a melyek vad népeknél az elköltözötték sirjai felett szokásban vannak, inkább a megdövölés felett való örömeinek nyilvánulásul tekinthetők.

Az embernél az öröm nyilvánulása iránt való ellenállhatatlan inger már a műveltség legalacsonyabb fokán bizonyos plasticai mozgásokra vezeteti. Korán kifjódott a szepérzek, a mely a látásra vonatkoztatva a testtartás és mozdulatok egyöntetűségében, a hallásra vonatkoztatva pedig a ritmusban, az üzenben nyer kifejezést, mely utóbbi a tánczának a zenevel való kapcsolataiból vezethető le.

A táncz szerepe az emberi művelődés történetében igen jelentékeny. Nincs fontosabb mozzanat a népek vallási és nemzeti életében, a melynél a táncz mint az érzelmek nyilvánításának legszenvedhetőbb alakja, elő ne fordulna. És miként a többi szokásokban és erkölcsökben a táncznál is először a faji, a nemzeti jelleg domborodott ki, mely sajátját a mai napig megtartotta, midőn pedig az emberi életkörülmények annyira elmerülnek az internacionális szűkeségében. A szokásoknak öme keveredése lassankint levett köztü őket erede-

tény töeltesseggel lehetőleg megközelítsek. Hisz ezzel szent vallásunknak és édes hazánkunk is fontos szolgálatot teszünk, mert ha Údvözítők most példáját híven követjük volna; nem uralkodna még annyira a szocializmus; az anarchizmus; s egyéb hasonló betegségek, melyek a vallásos életet kinyújtják, megvetik; az államot alapjában felborítják, az emberek vak szenvedélyét felkorbácsolják stb.

Iparkodjunk kedves kollégám szelid érzésű, engedelmes gyermekeket nevelni; ne riadjunk vissza a nehézségektől, mi már azt az ugrás megszoktuk; hanem lebegjen előttünk mindig ugyan magasztos eszme, hogy engedelmes gyermekek nevelése által Istennek tetsző dolgot művelünk. Eötvös József báró szerint: "Félig majom, félig angyal, ilyen gyermek." Mennyit kell most már a gyermeknek emelkednie és mennyit sülyednie, míg emberré válik. Mily fontos szerepet játszik tehát az engedelmessegre való szoktatás, hogy a gyermek helyes irányban emelkedjék, hisz a nevelésnek egyik elengedhetetlen alapfeltétele az engedelmessege eredménye.

Tekintsünk már most az iskolába. Ugyhiszem nemcsak én, hanem valamennyi kártársam is a legnagyobbfokú engedelmesseget tapasztalja iskolájában. Hogy minő engedelmessegek és szófogadatlanságok hosszú sora fordul elő az iskolában — ugy hiszem felesleges részleteznem, ezzel csak kimeríteném kedves kártársaim türelmét; hanem hogy rövidebb legyek, arra térek, hogyan kell e bajokat orvosolni; mit csináljon a tanító a gyermekekkel szemben, hogyan szoktassa őket; hisz nekünk tanítóknak oly nehéz elnézni, hogyan fajulnak el a kis eszmétek, kik a jövő reményei, kik még észszel nem fogják fel e bajokat. Mennyire fáj nekünk tanítóknak, mikor látjuk, hogy fáradságunk haszontalan, kárba vesztett, mikor a szülők nemábanomsága, ellenkezése, vakhite, rövidlátása romhalmazzá dönti legszebb építéstünket. De előbb nézzük a bajok csirját s a mennyire lehetséges töltünk telhelőleg irtuk ki azt; így nem verhetnek gyökereit a gyermekek lelkeiben oly erősen a gonoszindulatok. Érzélethez sokasága, mely főleg az ugynevezett „kamasz” fejlődési korban oly vaddá teszi a gyermeket.

Már most nézzük, honnan ered ez a nagyfokú engedelmessege?

Mi katolikus tanítók fizetésünk legnagyobb részét párbérben, tanítójában s többféle címeken kapjuk. Hányszor szűdjä a szülő gyermeke előtt a tanítót a legdurvább kifejezésekkel, midőn az esékely fizetését kéri A tanítónak pedig oly tisztán kellene a gyermek előtt állnia, mint egy szentnek; de így lehetséges-e? Hányszor mondja a szülő elvakultságában gyermekeinek, hogy ne hallgass tanítóról, ne fogadj szót, ne engedelmeskedj neki mikor az szorítja a gyermeket iskolába járására.

Minő képeleto lesz ilyenkor a gyermeknek tanítója felől? S még hány számtalan eset van, mikor a szülő biztatja gyermekét, hogy csak a legdurvábban viselkedj tanítóddal szemben? S még hány számtalan hasonló eset fordul elő, mikor a tanítóra gyermek javát előmozdítandó, szeretettel párosult szigorúsággal bünteti, dorgálja s az hazafut panaszkodni, hazudva előadja a dolgot s felbőszült apa rohan az iskolába. Mi lesz ekkor a tanító a gyermek szemében?

Ezekből láthatják kedves kollégám, hogy annak a nagyfokú engedelmessegeknek a legfőbb oka többnyire a szülők helytelen nevelési rendszere, s ellenszere a tanító irányában, a minék aztán szomorú eredménye, hogy a gyermek nem tanítójának sem saját szülőinek, sem előjáróinak, egyáltalán senkinek sem engedelmeskedik s azért van napjainkban az a sok elzúllott fiatal csavargó: De most mit tegyen a tanító? hogyan szavazza a gyermekeket mégis engedelmessegre, hisz ez az első, ha a gyermeket nevelni akarjuk.

1. Ha valakit nagy csapás ért, ha valaki nagy bajban van, ha valaki beteg, ha valaki bármily rossz viszonyok közt tengődik, küzködik: Istenhez fordul s a vallásban keres vigasztalást. Az engedelmessegre való szoktatásban is kiinduló pontja a vallásos nevelés, a vallásosság. Mikor a gyermek az iskola küszöbét átéli, még gyenge kis fa, melyről a rossz hajtások hat évi iskolázás alatt lenyegesgethetők; még egészen, vagy legalább is félig romlatlan, ártatlan lélek, mely a hat évi iskolázás alatt egyfomán hajlik ugy a jóra, mint a rosra; s még hozzá tudatlanságában szinte. Tehát a gyermekből a hat évi iskolázás alatt kiürítható a dacz, engedelmessege s más hasonló betegségek, még hajlítható a jóra s őszinteségéből még megismerhetjük belvilágát, mely aülkül a gyermek nem idomítható; de később, mikor már 11—12 éves elmult, mikor már az ismételő iskolába jár, ez csak lehetetlen, s olyan a tanító törekvése mint a víz, mely a malom kerekeit forgásba hozza ugyan, de a malmot mégis aláássza. A tanító is hajlítható, idomítható a nagyobb gyermekekkel s talán ezeken fog is valamint a tanító nemes törekvése, de rendszeres ros ellensége viszonyt szál a tanító és a szülők közt, természetesen a szülők elfogultsága miatt. De ez mind azért ne retentsé el a tanítót, ne vegye el a kedvét, hanem teljes lelkiismeret megnyugvással, Istenbe vetett bizalommal kezdje működését a gyermekeknél, amint iskolába kezdenek járni; szeretettel figyelmeztesse őket. Urunk, Údvözítők nemes példájára minden nap; hangszolyta, hogy engedelmesseggel Istennek tetsző dolgot művelnek humánus következetességgel törekedjék oda, hogy a gyermekek zülogdőlés nélkül menjenek minden nap templomba; szeretettel párosult szigorúsággal hasson oda, hogy a gyermekek a felszentelt

mint kivételes jelenség nem vehető komoly térlődítés gyanánt számításba.

A táncz történetében két főszakokat külön böhethetünk meg. Az elsőben a táncz mint az öröm és lelkesültség érzetének mindinkább öntudatra vergődő nyilvánulása ugy a vad népeknél, amin az egyptioioknál, assyroknál, föniciáknál, rómaiaknál, de legfőképpen a görögöknel az istenisztelet és fegyverkezés elválasztatlan kísérőjeként jelentkezik. A két nem mindig elkülönítve gyakorolja és pedig a vallási szertartásoknál a nők, a háború nevezetesebb mozzanatai előtt és után a férfiak. A régi görögök és rómaiak a nőket csak oltaírai előtt látták tánczolni. Valamint a szinpadokon mindig férfiak játszották a női szerepeket azoképpen a kártánczokat is csupán férfiak isfi gyermekek lejtették. A kóristáné és ballerina, az ujkori szinpad kívánatos alakjai ismeretlenek voltak. Vegyes nembeliek tánczmulatságairól szó sem volt. Alig képzelhető, hogyan tudták a mamák leányaitak mégis férhez adni. Vagy talán tisztább és öntelenebb volt a szerelem aklor mint a későbbi századok farsangi légkörében.

A tánczművészet századik korszaka a két nem együttes szereplésével kezdődik. Keletről, Jüdiából szivárgott át az a fel fogás, a mely a nő tánczából az isteni tiszteleten kívül érzéki gyönyört keresett

iskolai falai közt minden körülmények közt csendesen legyenek; a tanító maga pedig a legszebb példával járjon elő a gyermekek előtt a változás dolgokban; ugy lesznek aztán a felsorolt eljárások hathatós eszközei a gyermekeknek engedelmségre való szoktatására.

2. Törökjék a tanító arra, hogy a gyermekek a tanító iránti tekintély tiszteletéről engedelmeskedjenek. Ha tehát a tanító tekintélyt szerez magának a gyermekek előtt, akkor már egyszerűen az engedelmségre is szoktatja őket. Hogy aztán minő uton, módon szerezzen magának a tanító tekintélyt, arra számtalan mód és eszköz van, de melyeket én fel nem sorolhatok, mert a) felolvasásom tárgyától messze nem távozhatok, b) mert ez oly thema, mely a külön kidolgozást nagyon is megérdemli.

3. Szerezze meg a tanító növendékeinek szeretetét, mert ez hatalmas eszköz az engedelmségre való szoktatásnak. Ha a gyermek szereti tanítóját, ez bármit tiltson, bármit követeljen, avagy parancsoljon akár az iskola falain kívül is, az a gyermek készségesen engedelmeskedik és szívesen tesz mindent tanítójának kedvére; tehát a növendékek szeretetének megszerzése által a tanító szintén szoktatja őket az engedelmségre.

4. Odahassunk mi kedves kollégáim; szerezzen a gyermek meggyőződést, teljes tudomást, hogy a mi neki tiltva van, vagy mit tőle követelnek; mindig az ő javára szolgál. Ha ezt tudja a gyermek engedelmeskedik. Hanem ne felejtjük el ezt mindnap ismételni a gyermekek előtt, mert mindegyik más körben, más nevelési viszonyok közt él, mindegyik más beszédek hall az iskoláról, a gyermek pedig könnyen rosszra s így amit az egyik nap fáradsággal ráruházunk a gyermekekre, — a másik nap nagyon könnyen lefejtethik róla. Iparkodjunk tehát a gyermekeket meggyőzni, hogy amit tiltunk, követelünk, — az nekik mindig javukra van, mert így szintén szoktatjuk őket az engedelmségre.

5. Legyen a tanító mindennemű eljárásában erélyes és következetes. Amit tilt, vagy parancsol, szigorúan a renndez alkalmazva követelje, hogy a gyermekek azt feltétlenül teljesítsék, mert ha csak egyszer is elhúz valamit gyöngösgégből, már a gyermek lelkében megérlelődik a gondolat; hiszen ezt, vagy amaz nem okvetlen szükséges megtennem, hiszen nem is büntettek meg, tőlán ez nem is bűn. S ennek mi a következménye? természetesen az, hogy a növendékek jövőben ismét a tanító tilalma ellen cselekednek s bizza tanítójuk gyengétségében ismét engedetlenek lesznek. Tehát ha mi tanítók eljárásunkban mindvégig erélyesek és következetesek maradunk; növendékeinket szintén szoktatjuk az engedelmségre.

6. Az emberiségnek igen szép vonása az

őzletlenség, ez vezet a tanítót minden tételeben. Ne engedje magát elragadtatni a szenvedélyek, indulatok által; tilalma, követelése ne induljanak ki önéredek hajhászából, hanem a legnagyobb mértékben igazságos legyen. Ha a gyermekek belátják; hogy a tanító sohasem szeszélyességből tilt meg valamit; sohasem indultatoskodik; soha semmiben sem engedi magát a haszon, pártérek által vezetett; hanem igazságos és méltányos minden követelése és parancsolataiban; akkor engedelmeskednek is neki teljes bizalommal. Ellenben pedig elvesztik bizalmukat tanítójuk irányában teljesen, kifejlődik bennük az ellenszenv s lesz belőle dacz, szófogatatlanság s több ilyen, az iskolai életet megrontó betegség. Azért kedves kártársaim lebegjen szemünk előtt mindig az igazságosság, mert ez hatalmas fegyver a gyermekeknek engedelmségre való szoktatására.

7. Felolvasásom elején említettem, hogy a mai nagy fokú engedetlenségnek, tekintve az iskolai életet, csirája szerény nézetem szerint többnyire a szülők ellenszenv a tanító irányában. Azt is kifejtettem, honnan származik ez ellenszenv. Azt is felemlítettem, ha lehetséges a bajok csiráját ki kell irtani a gyermekek közből. Ezt a pontot nem feledékenységből hagytam utoljára, hanem szándékosan, ezen a téren ugyanis legtöbbször hajótörést szenved a tanító jó irányu akaratára. Nem bolygatom ezt az ügyet, kedves kollégáim ugyanis tudják milyen esetek fordulnak elő sokszor, nagyon sokszor a tanító és a szülők közt természetesen akkor, mikor a tanító jó iskolát akar. Pedig az említett bajok csiráját csak úgy lehetne teljesen gyökerestől kiirtani, ha a szülők és a tanítók párhuzamosan, karöltve működének. Ha ez nem sikerül, rendszeren nem a tanítón mulik, pedig a tanító és a szülők közti jó viszony leghatározottabb eszköz a gyermekeknek engedelmségre való szoktatására.

Hány számtalan eset fordul elő, mikor a gyermek és szülőjét elűzi, sőt kezét is felemeli rája. S mi ennek az oka? legtöbbször mint felolvasásom elején említettem, a szülők helytelen nevelési rendszerre s ellenszenv a tanító iránt. A tanító megesküdt, hogy hivatását hiven teljesíti, de nem tehet róla, mikor a szülő heven indulatban azt mondja gyermekeinek, ne fogadj szót tanítódnak! Hogy aztán mi ennek rendszeren a következménye? az élet eléggé bizonyítja.

Nekünk nem marad egyéb hátra kedves kártársaim, minthogy a felolvasott módon iparkodjunk a gyermekek engedelmségre szoktatni, a szülőkkel együtt karöltve nevelni, s ha ezt tesszük és kitartásunk, törekvésünk, türelmünk feláldozásával az eredmény részen meddő marad nyugtassa meg lelkiismeretünket az a tudat, hogy kötelességeinket teljesítettünk.

Hogy még egyszer emlénkünkbe hozzam a fel-

zottabb elteléséhez. Ám mulassanak maguk között a kis ártatlanok, hisz nem tudják még, hogy a tánc milyen forrásokból fakad és hová vezet, hanem gyermek-mulatság ürügye alatt ne adjunk alkalmat a felnőtteknek arra, hogy a gyermekek előtt táncolási szenvedélyeket kielégítsék.

Vázlatszerű adataink is meggyőzhetik a szülőket arról, hogy a tánc gyermeknek nem való s hogy az épen még csattanósabb bizonyítékokat elhallgatunk, az nem azért történt mint ha nem volna még sokkal több és érdekesebb adatunk, hanem csupa kíméletből a tánc kedves kedvelői iránt A gyermekek korai bevezetése a nagyvilági szokásokba s azoknak utánoztatása a gyermekek által a jogszóló mintájára: diákból, normalista bál és gyermek bál, száz év múlva cseszmés bál, nem csak lelki világukra káros, hanem a korai fejlődés, az általános intelligens és erkösi romlottság íjesztő haladásának legbiztosabb eszköze. Ezt szívelek meg a szülők, neúnik és bácsikák, de azért ne vegyék zokon és mulassanak jól a felső-lendvai nyári mulatságon.

Ellék.

vasottakat, pár szóval összefoglalom az egészét. A tanító vallásos alapon szereze meg tekintélyét, a gyermekek szeretetét, bizalmát, legyen mindig erélyes és következetes, a legnagyobb mértékben igazságos, a szülőkkel pedig a mennyire csak lehet, tartsa fel a jó viszonyt.

Mielőtt felolvasásomat befejezném, még egy pár vég szót a tárgyhöz. Tudjuk mindnyájan, hogy nem jó tulságba vinni semmit. Tartsuk ezt is mindig szemünk előtt egész eljárásunk alatt, mert a sok köszörülék nemcsak élesít, hanem egyszerűen gyöngíti is.

Reményünket sohse veszítjük el, ha mindjárt minden fáradozásunk, melyet növendékeink javára fordítunk, részben haszontalan volna; ha leguemelebb törekvéseinknek is kevés eredménye lenne; ha ez ügyben magasb vágyunk csak részben teljesülne is; ne csüggedjünk, fölöttünk lakozik Isten, kihez erős hittel fordulhatunk, hogy adjon kitartást s legyen vezérünk mindig e nehéz munkában.

Csiszár János,
r. k. tiszító.

Hírek

— **Dr. Miskolczy Imre közegészségügyi felügyelő** a mult hét folyamán járásunkban időzött, hogy közegészségügyi viszonyainkat tanulmányozza, hogy közegészségügyi közigazgatásunk milyenségről személyes meggyőződést szerezzen. — Tapasztalatai után ítélve, ideális állapotokat nem talált ugyan, mert ilyeneket hiába is keresnünk széles e hazában. — de anyai bizonyos hogy közegészségügyünk hivatott örei, kirendelt közegői töltik telthöz módon és legjobb lélekkel igyekeznek a törvényes feladatokat megvédeni és járásunk specialis abrenomis viszonyainak figyelembe vételével (114 község 3 körörral rendelkezik) derekas, méltánylandó munkát végeznek. Különös dícséretre méltatta a közeg. felügyelő kórházunkat, melynek mintaszzerű berendezése, példás vezetése és az abban uralkodó rend, tisztaság és a felügyelt gondossága a legjobb hírű nagyobb intézetekkel is kiállják a versenyt. Teljes bizalommal tekintettünk járási közigazgatásunk első tisztviselője és orvosi szakközegői felé, a kik önfeláldozással védik járásunk legrágább vagyonát, — az egészséget.

— **Ünnapja.** Ünnapját a katolikus egyháznak egyik legnagyobb ünnepét f. hó 9-én mult csütörtökön a szokásos fényvel ülték meg városunkban: 2 megelőző nap este 8 órakor tüzéne és tarack lövésék hirdették a nagy ünnepet. Az ünnepi szertartást f. Gáspár Ferenc plébános vezegte. A körmenetre kivonult a tüzoltó-egylet és Meixner Mátyás főparancsnok vezetése alatt egy helybeli iskolák róm. kath. növendékei tanítói vezetése alatt. Az idő kedvező volt csak a délutáni órákban nyitak meg az ég csatornái halomra, öntötte az összes kirándulási terveket.

— **Lapunk helybeli t. munkatársait és barátait** kérjük, hogy a csütörtöki szerkesztőségi összejöveteleken memél gyakrabban megjelenjen sziveskedjenek, mert ez az intézmény, a szerkesztőségnek ugyszólván köztársasági alkotmánya, rendelkezésük szerint a lap színvonalának emelkedésére vezetett. De a szerkesztő sokoldalú elfoglaltsága miatt is a közönség érdekében a közlőanyag megvitátása kívánatos.

— **Óvodáügy.** A muraszombati áll. kiskisded-óvod gondnoksága f. hó 7-én ülést tartott, melyen a kiskisded-óvoda fenntöltési ügyét tárgyalták. Targyalás alkörül a tanfelügyelő hivatal által megbízott Ratkol építész átalakítási terve, s mint a jelen esetben legmegfelelőbb egyhangyalan elfogadtattott. Kuzma kőmives terve azért nem volt ajánlható, mert az óvoda helyisége tekintve a 1,50 gyermeket ma is nagyon szűk s Kuzma terve szerint az még a mainál is kisebb lenne. Egyuttal megjegyezte a gondnokság, hogy ámbár Ratkol átalakítási tervével az óvoda építési ügye 5100 fiton be lenne fejezve (3000 fit telek és 2100 fit átalakítás s hozzáépítés), de mégis jobbnak tartaná, ha az óvoda egy két évig maradna úgy amint van s utóbb a folyton emelkedő gyermekek létszáma s két óvónak megfelelően új épület emeltetnék g. t.

— **Vizsga.** Az 1897/8. tanévi záróvizsga a

